

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

излзи чељевно један пут
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:

на годину	6 дин.
на половина године	3 дин.
за стране земље на годину	9 дин.

Недеља II. Новембра 1890.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЂАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

НАРЕДБА.

о изношењу робе испред дућана. —

Има трговаца и других дућанција који противно ранијим наредбама износе робу испред својих дућана и њоме на штету саобраћаја закрчују тротоаре, и тиме отежавају пролаз.

С тога се овим

наређује:

да од сада нико не држи робу по тротоарима, испред дућана, нити да је веша испред дућана тако како ће бити на сметњи онима који пролазе.

Ко се не буде ове наредбе придржавао казниће се по § 326. крив. закона.

Од Суда општине вар. Београда 10. Новем. 1890.
г. АБр. 2253.

Рад општинског одбора.

LVI. РЕДОВНИ САСТАНАК

29. Октобра 1890.

Били: Председник. Н. П. Пашић, члан суда, г. Св. Карапешић, чланови одбора г. г. М. Јанковић, К. Б. Михаиловић, В. Виторовић, К. Д. Главинић, М. Велизарић, Ј. Ж. Ђурић, Р. Петровић, Љ. Јовановић, С. Д. Мишићевић, Н. Р. Половић, М. Капетановић, Др. М. Т. Леко, Р. Драговић, А. Шток, А. Одавић, М. М. Терзибашић, и Ђ. С. Новаковић

I.

Најпре је прочитан и без измене усвојен записник одлука из седнице од 22. ов. мес.

II.

Поводом примедбе одборника г. Р. Драговића, председништво је изјавило да ће општински суд наредити свима општинским лекарима, да наместе испред својих кућа таблице, на којима ће писати: „општински лекар за кварт....“

У исто време одбор је олучио да у будуће општински лекари подносе општинској управи сваке седнице извештај о свему своме раду преко неделе, у општинској служби, и да се ти извештаји редовно публикују преко општинских новина.

III.

Председништве према одлуци из последње седнице саопштава да је прошле године заведена књига за уписивање оправака општинских возова, да су све оправке редовно завођене, и да је наређено да се иста књига стави на увиђај г.г. одборника.

IV.

Председништво саопштава акт управе „друштва за неговање и васпитање сиротине и напуштене деце“, којим јавља да је проширен дом друштвени и да је управа друштва волна да прими 20—25 од оне деце коју општина издржава по приват-

ним кућама. Услов ове понуде јесте да општина за свако дете плаћа годишње по онолико исто, колико даје и приватним лицима за издржавање и одевање.

Налазећи да је понуда друштва (АБр. 2354) врло корисна, и да ће се деца телесно и морално несравњено боље огајити у дому друштвеноме, одбор је одобрио: да суд општински може друштву за неговање и васпитање сироте и напуштене деце пре-дати сву децу коју општина по приватним кућама издржава.

V

Грађевинско одељење реферише да је, према одлуци из последње седнице (ГБр. 1501) комисија извршила преглед камена који је на обалу савске довежен из Медеонице и из Брњице из мајдана Томе Благојевића и комп. и Алексе С. Поповића из Голупца. Комисија је нашла:

- а) да је трахитна стена из Медеонице за калдрму добра, како за коловоз тако исто и за тротоар;
- б.) да су коцке израђене прописно а има их разних облика и димензија у количини коју комисија није оцењивала;
- в.) да гранитна стена из Брњице не изгледа повољно за израду коловоза те морала би се дуже време испитивати њена издржљивост у самој калдрми, и
- г.) да су коцке израђене прописно, те би се могле опробати.

Према оваквоме мишљењу одбор је одобрио да се купи од сопственика камен који је комисија прегледала на савској обали, и да суд општински сем те количине може узети још 1000 кв. метара коцаке (али од трахитне стене), па да се са њима изврши калдрмисање одмах да би се још за време ове зиме, до пролећа могла видети издржљивост камена.

VI

Рачуноводство саопштава да је 27. о. м. држана лицитација за закуп права на цубок од 1. новембра т. ј. до 31. декембра идуће године и да је иста остала на Косту Панђелу за 35.000·10 дин. годишње рачунећи.

По саслушању акта (СБр. 18.716) одбор је решио да се лицитација усвоји.

VII

Рачуноводство реферише (СБр. 18.717) да је држана 27. о. м. лицитација за закуп права на наплаћивање акциса, и да је остала на Нестора Милосављевића каферију за 29.021 динар аренде, годишње рачунећи.

Код овако неповољног резултата и после четврте лици-тације, одбор налази да општина мора узети наплаћивање акциса у своје руке, али пре то што би се денеда одлука за то, решено је да се држи још једна лицитација.

VIII

Према реферату да су из пореског одбора иступили г.г. Св. Карапешић и Дим. Ђирковић, избрани за чланове порескога одбора: г.г. Ил. Антоновић и Вл. Чортановић трг. из савекога краја.

КОНФЕРЕНЦИЈА

17. Октобра 1890- године у дворани општинској на којој је г. Ђока Стакојевић професор војне академије држао предавање о томе: којим би — електричним или гасним осветљењем — требало осветлiti Београд.

(наставак)

У Америци се често дешавају несрећни случајеви од електричног осветљења, али они имају свога узрока. Сви ви треба да знate, да је у Америци свака варошка улица испреплетана хиљадама жица; ту су стотине жица, а између њих пролазе и жице за осветљење.

И радници, намештајући телеграфске или телефонске жице, нису довољно обазриви према жицама за електричну светлост, јер је у њима струја врло јака, и несреће се онда често дешавају. Међу тим код нас, где ћемо имати само неколико жица, које може око лако једну од друге одвојити, о опасностима не може бити ни говора, па зато их неможемо ни упоређивати са опасностима у Филаделфији, Њу Јорку, Чикагу и другим великим варошима америчким. Та је опасност код њих само за то тако велика, што су спроводници за електричну светлост проведени кроз ваздух. Кад би они све те спроводнике спустили у земљу, сваке би опасности нестало.

Да вам наведем један случај, како је у Темишвару једно дете погинуло од електричног осветљења. Жица, која је била спроведена за електрично осветљење, била је непажњом намештена близу прозора те ју је дете дохватило и на место остало мртво.

Ево како стоји статистика смртних случајева од електричног осветљења и осталих узрока:

На један случај смрти од електричног осветљења долази 9 случајева од загушења, 34 од тројања, 44 од паљевине, 78 од прелома костију, а безброј случајева има од дављења, експлозија парних казана, од судара жељезничких возова итд.

Др. Вернер Сименс, члан фирме Сименс и Халске у Берлину, велики предузимач како за гасно тако и за електрично осветљење, пише у „Centralblat fur Textil-Industrie“ ово: „Гасно осветљење и поред најбржљијије изrade још је у врло великом степену опасно и не водећи рачуна о опасностима које могу наступити, кад се славина случајно остави отворена или добро не затворена. На против солидно и како треба изведене електрично осветљење, готово са свим је безопасно“.

Из свију употребе гасне и електричне светлости са хигијенског гледишта можемо извести само један закључак: да има само једне врсте вештачког осветљења,

које даје доволно јаку светлост, као што то хигијена тражи; која не загрева јако онога коме светли, као што то хигијена од сваке светлости изискује; која има готово исту боју као и дневна светлост, те дакле и исти хигијенски утилитет на човечији организам и околину њену; која својим постајањем не квари ваздух и не одузимље му оне састојке који су човеку за живот најпотребнији — а та је светлост **електрична**. *

При решавању овога питања ваља да имамо на уму и индустријску страну његову, треба да решимо да ли ћемо за домаћу индустрију усвојити гас или електричност. Пошто ће електричне машине, које поћу праве електричност, дају бити без послана, то ће оне моћи, ако раде, давати електричност за појединачне приватне индустријске радње врло јевтино, те ће наравно утицати на развиће приватне индустрије много јаче него гас. Јер се гасни мотори рентирају за приватна предузећа тек онда, ако су велики, иначе су за мању снагу тако скуни и издржавање њихово кошта тако много да ће се ретко ко решити, нарочито код нас, да њима замени ручни рад. Пошто су електрични мотори много простије конструкције од гасних, нису изложени квиру, јевтино коштају а и издржавање њихово много мање стаје, па за то ће се они много лакше одомаћити код нас по гасни мотори.

Пошто са калдрмисањем, водоводом и осветљењем Београда стоји у вези и подизање варошког трамваја, то се прављење електричног трамваја, као много лепшег, чистијег и сигурнијег, само собом препоручује. Електричност, који се дају не може трошити па осветљење, возиће београдски трамвай и кретаће радне моторе у приватним индустријским радњама. *

Као што видимо, на хигијенским па и на индустријском теразијама претегају је електричност. Да видимо како ће проћи на економским?

Да говоримо о коштању електричне и гасне светлости у опште, не води никаквом циљу; ја ћу да наведем неколико конкретних случајева и то таких, у којима је већ било употребљено гасно осветљење, па је оно замењено електричним. Коштање једног и другог показаће нам економску превагу једног осветљења над другим.

Навалице ћу вам најпре цитирати мања предузећа, јер ви знаете, што се год нека ствар предузима у већем размеру у индустрији, у толико се она боље рентира. Цитираћу вам на првом месту осветљење трговачке радње „Louvre-a“ у Паризу, која спада у исти мањи и међу прве радње која је гас заменила електричностом.

Један француски лист „Bulletin de la Compagnie internationale des Téléphones“ доноси овај рачун за прошлогодишње осветљење париског „Magasin de Louvre-a“.

трудом усавршио. У својој раној младости осећао је велику нахијеност ка лепој књижевности.

У живот је ушао пун поуздана и надања а кад му умреше родитељи, остале сам, без потпоре и без имана. Али шта се то њега тицало! Он се осећао спајкан и борио одважно. Радио је без одмора; али при свем томе, остајаше непознат, данас као јуче, сутра као данас. Стрпљење је камен, који време полако глача и троши. Бернар чекаје увек. Његов свет и његова будућност остале сама мансарада, та тужна таваница, препуна славољубивих снјева. Више пута је покушавао и нову каријеру. Једно време са највећим успехом учио је медецинске науке. Хтео је њима да се послужи, али је поново ударио челиком о сиромаштво и о јад. Службе су биле попуњене, места заузета, и књижевник или лекар, Бернар не престајаше никако бити јадни Бернар! То трајаше десет година. Тешко искушење! Десет година напрезања и рада, који остале само тињање, и ништа више. Човек, који ради у пољу, гледа небо, па се не жали што је усамљен. Али рудар, који журно буши камен и иде за жицом своје руде, зар се по некад не осећа малаксао, и зар му његов неми занат кад што не додија? Не мари што је живот драма, кад се само има доста гледалаца. На Бернара — није со освртао нико.

Очајање га најзад обузе, и он се једнога дана осети сасма скрушен.

Узе своје списе, нагомила их на сто, и поново их прочита.

— Свршено је! рећи ће у себи Све је то лаж и обмана!...

Опет прочита своје рукописе. Наслонио чело на руке, по-

ПОДЛІСТАК

МАНСАРДА

приповетка Жила Клартија

II

Бернар је станововао у старој улици „Харфи“, у малој, мрачној и узаној мансарди петокатне зграде. Две столице, кревет на камишу, сто од белог дрвета, путнички сандук, одело обешено овде, онде по зиду, једно гипсано волтерово попрсе — то беше цео намештај. Светлост је долазила са прозора, који је гледао на кровни отвор; а прозорска стакла држала су се још благодарећи јачили артије, која их је спајала.

Свакојаке исписане артије у највећем нереду прекривљаваху бернаров сто. Ту је он радио често очајно, грозничаво, остављајући на хартији хиљаду испрекиданих мисли; своја надања, изгубљене маште, боле и мржње своје.

Бернар не беше од оних, који заједно са сиромаштвом и опадањем показују свету у исто доба и доказ своје охолости и своје немоћи.

Може се рећи, да је то био пре један усамљеник, него изметник. Његови родитељи, више сиромашни по имућни, дадоше му средстава за добро образовање, које је он више сам својим

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

У тој трговини, вели, горе: 4 *Бержетова* регулатора за пламену електричну светлост, 133 *Јаблосковљевих* свећа, и 58 *Едисонових* сијалица. Јаблосковљеве свеће замењују 1249 прећашњих гасних пламенова или једна свећа долази у место 9·5 гасних пламенова (тачно 9·39), један *Бержетов* регулатор замењује 50 гасних пламенова а свака *Едисонова* сијалица долази у место једног гасног пламена. Свега је дакле било 1507 гасних пламенова, који су замењивани са 195 електричних лампа већих и мањих. Све те електричне лампе троше сад за један сат 8 кубних метара ваздуха док је преће гасно осветљење трошило 5060 куб. метара. У току прошле године гореле су Јаблосковљеве свеће свега 204.578·5 сати на што је утрошено 33.246 ком. свећа. Свака свећа кошта на сат 0·124 фр. покретна снага и послуга за сат кошта 0·124 фр. 10%, годишње амортизације и интереса па уложени капитал износи на сат 0·145—0·393 франака.

Бержетови регулатори горели су 2452 сата и издајак на угљен за један сат износи 0·221 фр. За покретну снагу и послугу 0·620 фран., за амортизацију 1·001, свега 1·842 фр.

Едисонове лампе гореле су 26205 сати. Кад се узме да једна лампа траје 800 сати, онда цена за један сат износи 0·0094 фр., издржање и послуга 0·0248. амортизација 0·0101 — свега 0·0533 франака.

Пре него што је уведено електрично осветљење плаћало је друштво 0·3 фр. за кубни метар гаса који је са осталим трошковима и амортизацијом коштао 0·324 фр. Један гасни пламен коштао је на сат 0·07092 фр. Употребљен трошак за оба та осветљења овај је:

1. Једна Јакблосковљева свећа (која замењује 9 $\frac{1}{2}$ гасних пламенова) кошта за сат 0·393 фр. а 9 $\frac{1}{2}$ њених пламенова 0·674 фран.

2. Једна Единсонова сијалица кошта 0·0533 фран. а један гасни пламен 0·0709 фран.

3. Један *Вержетов* регулатор (који замењује 50 гасних пламенова) кошта 1·842 фр. а 50 пламенова 3·5460 фр.

Те вам цифре саме показују, за колико је концентрисана, па дакле не растурена употреба електричне светлости јевтијија над гасом.

Да видимо како стоје цене кад се гас замени електричитетом на улици? Навешћу вам коштање осветљења *Лајпцишке* улице у Берлину, која је преће била осветљена гасом а сада електричитетом.

Дужина *Лајпцишке* улице осветљена електричним диференцијалним Сименсовим лампама испосила је 820 метара и осветљена је с 25 лампи. Улица је широка 22 м. а фењери су били далеко један од другог по 75 мет. и издигнути 5·5 м. високо. Поздамска пијаца, на крају *Лајп-*

тног

тног

тног

тног

тног

тног

тног

тног

цишке улице, осветљена је с 11 таквих лампа; свега је дакле употребљено 36 лампи.

Као мотор узете су Отове машине које се ложе светлећим гасом. Електричитет за све те лампе давале су три динамо-машине које су биле на 250 метара далеко од најближе лампе.

(наставиће се)

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Дошао. Члан суда г. Светозар Карапешић вратио се с одсуства 1. ов. мес.

Опомена. Многи грађани нису још поднели пријавне листе, и ако је порески одбор издао потребне обзнате.

Кога постигну штетне последице, што се није на време одазвао, нека криви после само себе.

Коме да се обраћају. Поједини понуђачи материјала за грађење водовода, у незнју обраћају, се општинском суду за обавештења.

Дајемо на знање свакоме, кога се то може тицати, да упутства и потребна обавештења о грађењу водовода даје *управа водовода*. (Кућа г-ђе Томаниће, крупска улица.)

Рок. Сутра истиче рок који је објављеном наредбом управе вароши, одређен да се падничари, праље и друга лица несталнога занимања, пријаве суду општинском и добију билет стаповања.

Има их који се наредби нису одазвали; а ако то још и сутра не учине, према њима ће се поступити, како је у наредби казано, као са лицима која немају занимања.

За господаре. Дознало се да има грађана који своју слушчад нису уписали, него их иначе држе противно правилима за млађе, и наредби управе вароши од 3. пр. мес. Бр. 14.474.

Наређено је да се предузме контрола, па ће се казни подврћи сви они који наредбу нису испунили.

Седница. Одбор општински прошле недеље није држао седницу, због комисија, које на својим задацима раде.

каквим начином, постало је његовим начелом. Чекао је само на згодан час, па да се тим начелом послужити.

Покушати свима средствима, да се успе, па умрети ако се никако не буде могло, то постаде правац делању бернаровом.

Осечао је да је доста јак, да створи прилику, па да дође до богатства; осечао се доста моћан да се користи згодним часом свога живота, те да не мора вечито жалити. Чекао је.

Несретник! Мислио је да је сам, а није ни знао да крај себе има и једног савезника, страшног савезника, имао је — случај.

Случај му од једанпут баџи пред ноге ужасну прилику и показујући му богатство, које је лежало пред његовим ногама рече му :

— Ето ти! узми!

— Да се то подигне ваљало је само; ногнути се до — злочина.

Бернар, који је до тада становао у незнам коме сокачићу темпловог кварта, баш се некако тада доселио у харфину улицу ону малену мансарду, о којој смо већ говорили. Јадник мислио је да плаћа стан и рану приходом од многобройних и техничких радова, које је предузео у последње време: научно преирање и сређивање рукописа. И чим се настанио, отиочео је рад са вољом, која је личила на самртнички занос, само да заборави бедни положај свој, као што роб, који је за увек осуђен окреће до спокојства мирно точак свога јада и беде.

(наставиће се)

Сутра, у 5 часова по подне биће редовни састанак одбора општинског, са овим дневним редом:

1. лизитације;
2. Реферат о лизитацији водоводних цеви;
3. Решити да се расподеле стечај за грађење клаанице и обора, и одредити кредит за награду пројектаната;
4. Да се одреди вредност за довршење сондирања обале савске, ради грађења веја, и за награду детаљног пројекта, који буде по постојећим пројектима састављен за целу обалу, од савског моста до града;
5. Да се одреди плата управнику трошарине;
6. Молба децијег забавишта за потребе школске;
7. Одредити кредит за допуну нивел. плана уколико је енглез. потребно снимити;
8. Читање правила о слободном клању;
9. Понуда о кући г. Лаховарија;
10. Акт пуковске команде о накнади за храну обвезника Ј. позива народне војске;
11. Предлог о изменама такса за забаве;
12. Услови за питомицу општинске г-ђици Даринку Маленићеву;
13. Комисија за ред калдрмисања;
14. Молба удружења дунавског краја за помоћ ради осигурања обале од поплаве;
15. Реферат о „Зеленом Венцу“;
16. Уверења.

ГЛАСНИК ОДЕЉАКА ОПШТИНСКОГ СУДА

(Нађено). 6. ов. м. код „сака чесме“ нађене су једне половне чизме деције и једне старе ципеле.

Сопственик нађених ствари јавиће се одељку варошко-дунавском.

Грађевинске лизитације.

У грађевинском одељењу суда општине вар. Београда, држана се следеће усмене лизитације:

I

На дан 29. тек. мес. од 9 до 12 сати пре подне, за грађење калдрме од коцкастог камена у „Узун-Мирковој“ улици.

Кауција 12.000 динара.

II.

На дан 29. тек. мес. од 2 до 5 сати после подне, за грађење калдрме од коцкастог камена у „Васинј“ улици, од „Љубичине“ до „Позоришног трга“ и у „Цариградској“ улици.

Кауција 12.000 динара.

III.

На дан 30. тек. мес. од 9 до 12 сати пре подне за грађење калдрме од коцкастог камена у „Краљ Милановој“ улици.

Кауција 15.000 динара.

IV.

На дан 30. тек. мес. од 2 до 5 сати после подне за грађење калдрме од коцкастог камена у деловима „Кнез Михаилове“ и „Крагујевачке“ улице.

Кауција за део „Кнез Михаилове“ улице 9000, а за део у „Крагујевачкој“ улици 5500 динара.

Ближа условија, планови ситуациони и попречних профиле, као и предрачуни, могу се видети у грађевинском одељењу сваког радног дана за време канцеларијско.

Од стране Суда општине вар. Београда ГБр. 841. 10. Новембра 1890. г. у Београду.

Разне општинске лизитације.

14. Новембра

Земљиште које постоји између Дунава и старе Ботаничке баште, и новот пута а износи 96.000 квадратни метара.

17. Новембра

Право на продају леда са Дунава и Саве;

19. Новембра

Право на продају песка са Дунава за време од 1. Новембра 1890. до 31. Декембра 1891. године.

22. Новембра

Права на „Тамис“: туџање и продаја туџане кафе. — За време од дана одобрења лизитације до 31. Декембра 1891. год.

Из седнице Суда Општине вар. Београда 25. октобра 1890. год. СБр. 11.920.

СТЕЧАЈ*

I

(за управника трошарине).

При општини београдској установиће се место управника трошарине и исто поверити лицу које је или већ било гдје управник трошарине или иначе служило у какој трошаринској дирекцији.

Ко је вољан ово место заузети, треба од 15. Новембра т. г. да се обрати документима, и да означи услове.

Од стране Суда општине вар. Београда 31. Октобар. 1890. г. АБр. 2251.

II

(за једног лекара општинског)

При општини београдској упражњено је место једног лекара. Годишња је плата 2000 динара. Рок пријаве до 15. Новембра.

Од Суда општине вар. Београда 35. окт. 1890. АБр. 2169.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 1. до 6. Новембра закључно прешло је преко општинских кантара:

ТЕЖИНА КИЛОГР.	ЧЕГА	100 кг. просечна цена дин.	ТЕЖИНА КИЛОГР.	ЧЕГА	100 кг. просечна цена дин.
121	Брашна пшенична	—	3.640	Сламе . . .	2—
220.891	Брашна кукуруза	11—	24	Воска . . .	330
45.212	Шенице . . .	13·30	2109	Хајмака . . .	120
32.335	Кукуруза . . .	9·30		Коре брезове	—
15.288	Ражи . . .	12·50	1106	Сира . . .	70—
120.436	Крушика . . .	—		Лоја тоњена	100
3.933	Јечма нова . . .	11—	3477	Коже сирове . . .	—
3247	Овса . . .	12·20	238	Катрана . . .	15—
184 б	Јабука . . .	20—		Превра урађена . . .	—
1.382	Пасуља . . .	26·50		Паприке алове . . .	90—
5453	Кромпира нова . . .	8·50	17140	Свиња дебелих . . .	75—
335	Крушка лука . . .	21—		Ораових труп . . .	—
31292	Црна лука . . .	5—		Сува меса . . .	—
284	Бела лука . . .	50—	29650	Креча . . .	3.40
23112	Грожђа . . .	50--	20.000	Цемента . . .	—
226.692	Воћа разна . . .	36—		Купуса кисела . . .	—
24	Шљива сирових . . .	15—	155.006	Камена проста . . .	—
	Шљива сувих . . .	57—	102.218	Дрвен разне . . .	—
13.460	Масти . . .	155		Вина црна . . .	30—
	Сена . . .	4·20	4897	Ракије ком. меке . . .	—
				Ракије шљ. меке . . .	44—

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГ СУДА.